

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від «15» квітня 2026 р. № 5)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА
Наказ від «15» квітня 2026 р. № 107

ПРОГРАМА
підвищення фахової кваліфікації
вчителів-логопедів, вчителів-дефектологів

Біла Церква – 2026

Розробник(и):

Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»

(Дерій О.В., старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»;

Локоткова Л.А., викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»)

Напрямок підвищення кваліфікації: особливості корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами з урахуванням категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів).

Розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти «Особливості корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)» затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 05.02.2026 № 187

Термін дії програми: з 13.04.2026 до року 13.11.2026

Рецензенти:

Бачинська Є.М., доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», кандидат педагогічних наук, доцент.

Загурська С.М., доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», кандидат філософських наук.

Пащенко Д.І., професор кафедри природничо-математичної освіти та технологій КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», доктор педагогічних наук, професор.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми.

Програма підвищення кваліфікації розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти «Особливості корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)» затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 05.02.2026 № 187.

У сучасних умовах реформування системи загальної середньої освіти, оновлення державних стандартів освіти, підходів до впровадження інклюзивного навчання особливої актуальності набуває потреба в підвищенні професійної компетентності педагогічних працівників щодо організації корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів). Корекційно-розвиткова складова освіти учнів з особливими освітніми потребами є невід'ємною частиною забезпечення їхнього права на якісну, доступну та інклюзивну освіту. Ефективна реалізація корекційно-розвиткової роботи передбачає узгоджену діяльність різнопрофільних фахівців – вчителів-дефектологів, вчителів-логопедів, практичних психологів, педагогів закладів загальної середньої освіти, а також тісну взаємодію з фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів і батьками (законними представниками) дітей. Це зумовлює необхідність системного оновлення змісту підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів і вчителів-логопедів на засадах міждисциплінарного, дитиноцентрованого та компетентнісного підходів.

Програма підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти «Особливості корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)» (далі – Типова програма), розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти «Особливості корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)» затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 05.02.2026 № 187 з урахуванням засад державної політики в галузі середньої освіти, вимог чинного законодавства, а саме: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України (далі - КМУ) від 30.09.2020 № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», від 30.08.2022 р. № 972 «Про внесення змін до Державного стандарту базової середньої освіти», професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) від 29.08.2024 № 1225), Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення

кваліфікації педагогічних працівників, затверджених наказом МОН від 13.10.2025 № 1349.

Цільова група: вчителі-дефектологи та вчителі-логопеди, які провадять корекційно-розвиткову роботу з учнями з особливими освітніми потребами.

Обсяг (тривалість): 30 год (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми:

Реалізація цієї програми підвищення кваліфікації здійснюється з урахуванням рекомендацій Типової програми та адаптується відповідно до освітніх потреб і професійних запитів цільової аудиторії, зокрема вчителів-логопедів і вчителів-дефектологів, які здійснюють корекційно-розвиткову роботу з учнями з особливими освітніми потребами.

Зміст програми диференціюється залежно від категорії слухачів, їхнього професійного досвіду, специфіки роботи (з дітьми з фізичними, психічними, інтелектуальними та/або сенсорними порушеннями, а також розладами поведінки) та рівня сформованості фахових компетентностей.

Освітній процес організовується з використанням різних форм навчання (очної, дистанційної або змішаної), із застосуванням сучасних освітніх технологій, інтерактивних методів навчання, кейс-аналізу, супервізій, практикоорієнтованих завдань і обміну професійним досвідом.

Особлива увага приділяється:

- практичній спрямованості навчання;
- розвитку інклюзивної компетентності педагогів;
- формуванню навичок індивідуалізації корекційно-розвиткової роботи;
- впровадженню сучасних підходів і методик у роботі з дітьми з ООП.

Програма може коригуватися та доповнюватися відповідно до актуальних змін у нормативно-правовій базі України у сфері освіти та інклюзивного навчання, а також з урахуванням зворотного зв'язку від учасників.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: формат навчання онлайн.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток та вдосконалення професійних компетентностей вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів, необхідних для здійснення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП із урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів).

Основні завдання освітньої програми для вчителів-логопедів та вчителів-дефектологів у закладах загальної середньої освіти

– розширити та поглибити знання щодо організації корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) в

зкладах загальної середньої освіти (другий цикл базової середньої освіти) відповідно до державної політики та нормативно-правових актів;

- сприяти розвитку професійних умінь планування корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) відповідно до індивідуальної програми розвитку та вимог Державного стандарту базової середньої освіти;
- удосконалити практичні навички створення безпечного, здорового, інклюзивного та/або спеціального освітнього середовища, добору та застосування адаптацій та/або модифікацій змісту освітніх компонентів освітньої програми з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб здобувачів освіти;
- ознайомити з сучасними методиками та технологіями корекційно-розвиткової роботи;
- підвищити здатність до аналізу ефективності корекційно-розвиткової роботи, її результатів;
- сприяти професійному зростанню педагогів, підвищенню їхньої готовності до роботи з учнями з ООП в умовах реформування базової середньої освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться (відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН від 29 серпня 2024 року № 1225): інформаційно-цифрова компетентність (А3), психологічна компетентність (Б1), компетентність педагогічного партнерства (Б3), інклюзивна компетентність (В1), здатність до навчання впродовж життя (Д1).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання слухачі набудуть необхідних знань, сформуують / удосконалять здатності щодо:

- організації корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП із урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) в закладах загальної середньої освіти (другий цикл базової середньої освіти) відповідно до державної політики та нормативно-правових актів;
- методів планування корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) учнів з ООП відповідно до індивідуальної програми розвитку та вимог Державного стандарту базової середньої освіти;
- створення безпечного, здорового, інклюзивного та/або спеціального освітнього середовища, добору та застосування адаптацій та/або модифікацій змісту освітніх компонентів освітньої програми з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб здобувачів освіти;
- застосування сучасних методик та технологій корекційно-розвиткової роботи;
- проведення аналізу ефективності корекційно-розвиткової роботи, її результатів;

- професійного зростання, готовності до роботи з учнями з ООП в умовах реформування базової середньої освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість професійної діяльності, повага до гідності кожної дитини;
- прийняття принципів інклюзивної освіти та безбар'єрного освітнього середовища;
- відповідальне ставлення до професійних обов'язків і результатів корекційно-розвиткової роботи;
- толерантність, емпатія та чутливість до індивідуальних потреб дітей з особливими освітніми потребами;
- готовність до командної взаємодії та партнерства з усіма учасниками освітнього процесу;
- відкритість до професійного розвитку, інновацій та безперервного навчання;
- дотримання етичних норм і принципів конфіденційності в роботі з дітьми та сім'ями;
- віра в потенціал кожної дитини та орієнтація на її успішну соціалізацію й розвиток.

Система та критерії оцінювання результатів курсів підвищення кваліфікації вчителів-логопедів, вчителів-дефектологів:

Оцінювання результатів навчання здійснюється через виконання практичних завдань, участь у обговореннях, підготовку індивідуальних або групових проєктів, а також підсумкове оцінювання (за потреби — у формі тестування або захисту практичної роботи).

Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною (модульною) системою та передбачає поєднання поточного і підсумкового контролю.

Поточне оцінювання включає:

виконання практичних завдань (аналіз кейсів, розроблення фрагментів корекційно-розвиткових занять, складання індивідуальних програм розвитку/ППР) — до 40% загального балу;

участь в інтерактивних формах роботи (дискусії, групові обговорення, супервізії) — до 20%;

виконання самостійних завдань (опрацювання матеріалів, підготовка коротких методичних розробок) — до 20%.

Підсумкове оцінювання передбачає:

виконання підсумкової роботи (індивідуальний або груповий проєкт, наприклад: розробка корекційно-розвиткової програми/заняття з урахуванням конкретної нозології) або

проходження підсумкового тестування (не менше 70% правильних відповідей для зарахування).

Частка підсумкового оцінювання становить до 20% загального балу.

Документ про підвищення кваліфікації: за результатами виконання цієї програми суб'єкт підвищення кваліфікації визначає вид документа (свідоцтво), що буде виданий педагогічним працівникам. Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів мають відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (з урахуванням змін).

Вартість: 665 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план програми підвищення кваліфікації розрахований на 30 годин і спрямований на розвиток професійних компетентностей вчителів-логопедів, вчителів-дефектологів у сфері корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами.

Програма складається з двох модулів. Перший модуль охоплює нормативно-правові та методичні засади організації корекційно-розвиткової роботи в умовах реформування загальної середньої освіти, а також знайомить із сучасним програмно-методичним забезпеченням та категоріями особливих освітніх потреб.

Другий модуль має практичне спрямування та передбачає опанування підходів до діагностики розвитку учнів, планування та реалізації корекційно-розвиткової роботи, а також використання сучасних методик і технологій з урахуванням індивідуальних потреб здобувачів освіти.

У результаті навчання слухачі вдосконалюють уміння здійснювати ефективну корекційно-розвиткову діяльність та застосовувати індивідуальний підхід у роботі з учнями.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвиткової роботи	2	2	1		5
Тема 1.2. Сучасне програмно-методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП	2	2			4
Разом за модулем 1	4	4	1		9
МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З УРАХУВАННЯМ КАТЕГОРІЇ (ТИПУ) ОСОБЛИВИХ ОСВІТНІХ ПОТРЕБ (ТРУДНОЩІВ)					
Тема 2.1. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти	3	4			5
Тема 2.2. Діагностика особливостей розвитку учнів з ООП та планування корекційно-розвиткової роботи	2	2			4
Тема 2.3. Особливості корекційно-розвиткової роботи з урахуванням окремих категорій (типів) особливих освітніх потреб здобувачів освіти	2	4	1		7
Тема 2.4. Сучасні методики та технології реалізації корекційно-розвиткової роботи з урахуванням особливих освітніх потреб учнів		2			4
Разом за модулем 2	7	12	1		20
Підсумкові заходи				1	1
Усього	11	16	2	1	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвиткової роботи

Поняття «корекційно-розвиткова робота». Основні чинники формування потреби здобувачів освіти у корекційно-розвиткових заняттях. Основні напрямки корекційно-розвиткової роботи. Мета та завдання корекційно-розвиткової роботи в другому циклі базової середньої освіти. Нормативно-правові документи, що регулюють питання організації корекційно-розвиткової роботи у закладах загальної середньої освіти: закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державний стандарт базової середньої освіти, Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр, Порядок утворення та умови функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти, Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, листи МОН. Компетентності педагогічних працівників, які здійснюють корекційно-розвиткову роботу відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

Тема 1.2. Сучасне програмно-методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП

Поняття «програма корекційно-розвиткової роботи». Огляд сучасних програм корекційно-розвиткової роботи для здобувачів з ООП другого циклу базової середньої освіти. Принципи побудови, структура та зміст корекційно-розвиткової програми.

Сучасне методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи в залежності від категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) учнів.

МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З УРАХУВАННЯМ КАТЕГОРІЇ (ТИПУ) ОСОБЛИВИХ ОСВІТНІХ ПОТРЕБ (ТРУДНОЩІВ)

Тема 2.1. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти

Поняття «особливі освітні потреби». Загальна характеристика категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів), зокрема: інтелектуальних, функціональних, фізичних, навчальних, соціоадаптаційних/соціокультурних.

Специфіка проявів освітніх труднощів в учнів з ООП (другий цикл базової середньої освіти).

Рівні підтримки учнів з ООП в освітньому процесі.

Тема 2.2. Діагностика особливостей розвитку учнів з ООП та планування корекційно-розвиткової роботи

Заняття «Діагностика особливостей розвитку учнів з особливими освітніми потребами та планування корекційно-розвиткової роботи» спрямоване на формування у педагогів практичних умінь щодо виявлення освітніх потреб учнів та організації ефективної підтримки в умовах інклюзивного навчання. У ході заняття розглядаються основні методи психолого-педагогічної діагностики, особливості комплексного оцінювання розвитку дитини, визначення сильних сторін і труднощів у навчанні, комунікації, поведінці та соціалізації. Особлива увага приділяється аналізу висновків ІРЦ, визначенню освітніх потреб учня, постановці корекційно-розвиткових цілей та плануванню індивідуальної траєкторії розвитку. Педагоги ознайомлюються з принципами складання індивідуальної програми розвитку (ІПР), добором ефективних методів, форм і засобів корекційно-розвиткової роботи, а також особливостями взаємодії команди психолого-педагогічного супроводу та батьків у процесі підтримки дитини з ООП.

Тема 2.3. Особливості корекційно-розвиткової роботи з урахуванням окремих категорій (типів) особливих освітніх потреб здобувачів освіти

Заняття «Особливості корекційно-розвиткової роботи з урахуванням окремих категорій (типів) особливих освітніх потреб здобувачів освіти» спрямоване на поглиблення професійних знань педагогів щодо організації підтримки дітей з різними категоріями ООП в умовах інклюзивного навчання. У процесі заняття розглядаються психолого-педагогічні особливості розвитку здобувачів освіти з порушеннями інтелектуального розвитку, мовлення, слуху, зору, опорно-рухового апарату, розладами аутистичного спектра, синдромом дефіциту уваги та гіперактивності, труднощами навчання та іншими освітніми потребами. Особлива увага приділяється добору ефективних методів, прийомів і форм корекційно-розвиткової роботи відповідно до індивідуальних можливостей і потреб дитини. Педагоги ознайомлюються з особливостями адаптації та модифікації навчального матеріалу, створення безпечного та підтримувального освітнього середовища, використання спеціальних засобів навчання, а також принципами взаємодії в команді психолого-педагогічного супроводу для забезпечення успішного розвитку, навчання та соціалізації здобувачів освіти з ООП.

Тема 2.4. Сучасні методика та технології реалізації корекційно-розвиткової роботи з урахуванням особливих освітніх потреб учнів

Заняття «Сучасні методика та технології реалізації корекційно-розвиткової роботи з урахуванням особливих освітніх потреб учнів» спрямоване на ознайомлення педагогів із ефективними підходами, інноваційними методиками та технологіями підтримки учнів з ООП в умовах інклюзивного навчання. У ході заняття розглядаються сучасні корекційно-розвиткові методика, технології диференційованого та індивідуалізованого навчання, елементи

арттерапії, ігротерапії, сенсорної інтеграції, альтернативної та додаткової комунікації, використання інформаційно-комунікаційних і цифрових ресурсів у роботі з дітьми з різними освітніми потребами. Особлива увага приділяється практичному застосуванню методів розвитку пізнавальної діяльності, мовлення, емоційно-вольової сфери та соціальних навичок учнів. Педагоги ознайомлюються з принципами добору сучасних технологій відповідно до індивідуальних потреб дитини, створення мотивувального освітнього середовища та організації ефективної взаємодії всіх учасників освітнього процесу для забезпечення успішного розвитку й соціалізації учнів з ООП.

3.1. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

1. Опрацювання нормативно-правових документів у сфері інклюзивної освіти
2. Визначення функціональних обов'язків фахівця
3. Аналіз ситуаційних кейсів професійної діяльності
4. Аналіз психолого-педагогічної характеристики учня
5. Визначення типу освітніх труднощів за кейсами
6. Інтерпретація результатів первинної діагностики
7. Складання індивідуального плану корекційної роботи
8. Формування цілей і очікуваних результатів занять
9. Розробка фрагменту ІПР
10. Розробка конспекту корекційного заняття
11. Добір методів і прийомів відповідно до порушень розвитку
12. Моделювання фрагменту заняття
13. Використання сучасних корекційних методик у практиці
14. Розробка дидактичних матеріалів
15. Відпрацювання взаємодії в команді психолого-педагогічного супроводу
16. Аналіз професійних кейсів
17. Розробка критеріїв оцінювання результатів корекційної роботи
18. Аналіз динаміки розвитку учня (за кейсом)
19. Самооцінювання професійних компетентностей

3.2. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Які основні категорії порушень психофізичного розвитку дітей та їх психолого-педагогічні характеристики?
2. Які сучасні підходи до організації корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами?
3. У чому полягають принципи та етапи комплексної психолого-педагогічної діагностики розвитку дитини?
4. Як здійснюється розроблення, реалізація та моніторинг індивідуальної програми розвитку (ІПР) відповідно до освітніх потреб дитини?
5. Які методи та прийоми корекції пізнавальної, емоційно-вольової та соціальної сфер розвитку дітей з ООП?

6. Які особливості організації освітнього процесу для дітей з різними нозологіями в умовах інклюзивного навчання?
7. Як забезпечується міждисциплінарна взаємодія вчителя-дефектолога з фахівцями команди психолого-педагогічного супроводу та батьками?
8. Які нормативно-правові документи України регламентують діяльність вчителя-дефектолога та організацію спеціальної й інклюзивної освіти?
9. Які сучасні корекційні, допоміжні та цифрові технології можуть бути використані в роботі вчителя-дефектолога?
10. Яким чином вчитель-дефектолог здійснює професійну рефлексію, оцінювання ефективності власної діяльності та планування подальшого професійного розвитку?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
2. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: постанова КМУ від 12.07.2017 № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>
3. Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти: наказ МОН від 23.04.2018 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18#Text>
4. Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр : постанова КМУ від 06.03.2019 № 221. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2019-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Порядку утворення та умов функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти : наказ МОН України від 22.08.2024 № 1182. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-24#Text>
6. Про внесення змін до Державного стандарту базової середньої освіти : постанова КМУ від 30.08.2022 № 972. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/972-2022-%D0%BF/conv#n2>
7. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : постанова КМУ від 15.09.2021 № 957. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF?find=1&text=%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE-#w1_1
9. Про затвердження типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами : наказ МОН від 07.12.2021. № 1317. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-10-1>

[1-klasiv-specialnih-zakladiv-serednoyi-osviti-dlya-osib-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebam](#)

10. Про внесення змін до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: наказ МОН від 29.05.2025. № 787. URL:

<https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-prymirnoho-polozhennia-pro-komandu-psykholohopedahohichnoho-suprovodu-dytyny-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy-v-zakladi-zahalnoi-serednoi-ta-doshkilnoi-osvity>

Основна література

1. Бобренко І. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку «Лікувальна фізична культура». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733127>

2. Гаман Л. М., Чеботарьова О. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку (розвиток художньо-естетичної діяльності)». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/korekciini_programy/korekziya-rozvitku-rozvitok-xudozhno-estetichnoyi-diyalnosti-5-10-dczp.doc

3. Єгорова Г. А.. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку (корекція емоційно-вольової сфери)». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733326>

4. Крисяк Р. Б., Чеботарьова О. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку (арт-корекція засобами нетрадиційних видів занять)». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733322>

5. Про організацію освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році : лист МОН від 26.08.2025 № 1/17666-25. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/osvita-2/inkluzivne-navchannya/dlya-fakhivtsiv/metodichni-rekomendatsii-2/list-mon-26082025-117666-25-rekomendaciyi.pdf>

4. 6. Про методичні рекомендації щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти : лист МОН від 04.09.2024 № 6/688-24. URL:

<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/850/0f5/66d8500f5d232894940546.pdf>

5. Редько Л. О. Безкоровайна Л. А.. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку «Ритміка». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733312>
6. Хайдарова О. С., Блеч Г. О. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-9 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня «Розвиток мовлення». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: та ін. <https://lib.iitta.gov.ua/733315>
7. Чеботарьова О. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І.. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку «Соціально-побутове орієнтування». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733317>
8. Чеботарьова О. В., Іоганова Н. А., Топчій Н. Г.. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку» (базова) . Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733318>

Додаткова література

1. Каталог надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам ІМЗО. Корекційна та інклюзивна освіта. URL: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1bP1Pjn5-k45RU8ikgeS1kw3ZqDxx9G-Q/edit?gid=293029799#gid=293029799>
2. Каталог надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам УІРО. Спеціальна освіта URL: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1XmQxwOEtAd4wRelsMsS5Pq_-iu6ZIZp_x_E0arD_krpA/edit?gid=1007142580#gid=1007142580
3. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку /навчально-методичний посібник / Чеботарьова О.В., Блеч Г.О., Гладченко І.В., Бобренко І.В., Мякушко О.І., Сухіна І.В., Трикоз С.В. За наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725704/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D0%A0%D0%A2-2020.pdf>
4. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі \ авт. кол.: Прохоренко Л.І., Ярмола Н.А., Набоченко О.О. [та ін.]. Інституту спеціальної педагогіки і психології ім. М.

Ярмаченка НАПН України. Київ, 2021. 200с. URL:
https://ispukr.org.ua/?page_id=8429#.YvOzGnZBzIV